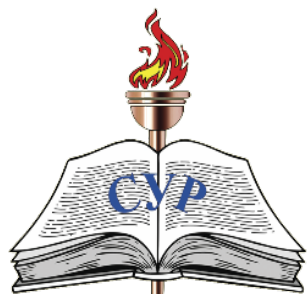

Засуджуємо звірства російської федерації над мирним українським народом!

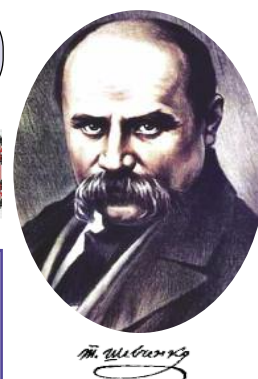
ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXXIV-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 7-8/ КВІТЕНЬ 2023 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

УКРІНФОРМ

У номері:

- З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава Петрецького
- У м. Галац створено Румунсько-Український культурний центр Нижньодунайського університету
- 105 років від дня народження Олеся Гончара
- «Румунія є другою після України країною за кількістю пам'ятників, зведених великому Кобзарю» – Іван Гербіл
- Привітання Президента України Володимира Зеленського з Великоднем
- У Бухаресті відбулася тристороння зустріч «Україна – Республіка Молдова – Румунія»
- Урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення діяльності Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка
- У м. Сату-Маре пройшла XXIX-та Всерумунська олімпіада з рідної української мови та літератури

Дорогі українці!

Від імені проводу Союзу українців Румунії бажаю вам щасливого Великодня, сповненого надіями, світлом і радістю!

Нехай величне свято Воскресіння Господнього осяє ваші оселі та зігріє ваші душі, принесе мир і злагоду, щоб ви разом з рідними та близькими вам людьми раділи неоціненному дару – життю!

У цей святий день хай Господь благословить вас з небес, зміцнить вашу віру та надихне на добрі справи, дарує здоров'я, затишок і душевний спокій!

Христос Воскрес!

Голова Союзу українців Румунії,
депутат Микола-Мирослав Петрецький

Симпозіум «Роль української жінки у суспільстві» відбувся в Сігеті

Місце та роль жінки у суспільстві – це одне з одвічних питань. Жінка – це найзагадковіше творіння Всевишнього. У будь-якому суспільстві у жінки є право на життя. Від неї залежить фізичне і моральне здоров'я підростаючого покоління.

Жінка терпляче зносить фізичні та емоційні перевантаження. З давніх-давен жінка займала важливу роль у людській спільноті. Наші прадіди шанували жінку як берегиню роду. Отже, місце жінки в суспільстві

постійно змінюється. Вона заслуговує поваги до найкращого ставлення. Жінка охоплює все – від найменших дрібниць до найтонших нюансів.

Жінка – ніжне сотворіння, про неї співають пісні, складають їй вірші. Природа надала жінкам найважливіші функції, адже призначення жінки на землі – продовжувати рід людський. Саме жінка має зробити вибір між сім'єю і кар'єрою. У будь-якому суспільстві у жінки є право на щастя. Говорячи про роль жінки в суспільстві, саме від неї залежить фізичне і моральне здоров'я підростаючого покоління, а це значить майбутнє нації. Мати нам дає життя.

Перед нами є один спільний обов'язок – любити, шанувати, берегти. Саме вона має подавати приклад моральності, добра, вірності, терпіння і любові, тобто любові до Батьківщини, до оточуючих, любові до рідних. Бо саме в любові є сила людини.

Геніальний Моцарт сказав: «Життя – це завжди посмішка, навіть коли по обличчю течуть сльози».

Марамороська філія СУР організувала 11 березня 2023 р. симпозіум «Роль української жінки у суспільстві», урочистий захід, який підкреслив і важливість внеску українських жінок на всіх рівнях румунського суспільства.

Зі словом виступив голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький. Потім виступали голова Марамуреської філії СУР – проф. Мирослав Петрецький, перший заступник голови СУР – Василь Пасенчук та інші поважні гості: голови місцевих організацій: Бичків – Мігалі Анна, Бистрий – Йордекяну Ярина, Коштіль – Челенюк Гафія, голова комісії у справах молоді та спорту – Лушкан Чіпріян, секретар редакції Фабіан Попович, директор професійної школи Поляни – Семенюк Лукреція та директор школи Вишівська Долина Папарига Марія. Усі вони висловили визначення ролі та внесок українських жінок у румунське суспільство.

Таким прикладом вважається і Ольга Кобилянська, одна з найвиразніших українських письменниць кінця XIX століття, творчість якої ілюструє суспільство того часу.

Були слова вдячності за ту важливу роль, яку українські жінки та і жінки загалом, відіграють у нашому житті.

*«Жінка – вона унікальна,
Тендітна, як перша у світі роса,
Вона неповторна, тобто бажана,
Наповнена світлом, теплом, як весна».*
(Софія Яценко)

Микола ДУТКА

Вячеслав КУШНІР, унів. проф. д-р Одеського університету ім. І.І. Мечникова

У м. Галац створено Румунсько-Український культурний центр Нижньодунайського університету

75 років Нижньодунайському Університету і 20 років нашої співпраці. У кінці 1990-х я вперше потрапив до Північної Добруджі і у 2002 році відбулась презентація першого невеликого історико-етнографічного дослідження «Українці за Дунаєм». З'явилось розуміння важливості взаємодії з румунськими колегами, насамперед Нижньодунайського університету.

Історія 20 років наших взаємин потребує окремого узагальнення. Та якщо коротко, то вона має свою хронологію і зміст. Її також можна поділити на періоди. Перший – ознайомчий, розпочався зі спілкування з професором В. Лікою і тоді ми ще не думали про можливість продовження наших контактів і ще не розуміли перспектив нашої співпраці. Та взаємні бажання і інтерес до історії, передовсім Нижнього Подунав'я, розширювали коло нашого партнерства і другий етап нашої історії перейшов у практичну площину. Насамперед у науковій сфері. У спільному доробку науково-практичні семінари, наукові конференції, презентації видань, участь у редколегіях наукових збірок, друкування статей румунських колег у виданнях нашого університету і моїх колег у

виданнях Нижньодунайського університету. Важливо, що у цій нашій співпраці активну участь брали студенти і докторан-

ти. У нас вже є й перші спроби розробки спільних освітніх програм, вивчення румунської мови.

Результати нашої двохдесятилітньої співпраці достатньо різноманітні, але основний, на мою думку, у тому, що ми маємо певний доробок у вивченні історії і культури, насамперед Нижньодунайського регіону, ролі етнічних румунів і етнічних українців в його історії. Його потрібно використовувати і переносити в освітній і суспільний простір наших країн, не обмежуватись суто науково-дослідними програмами. І це має бути, як вважав попередній ректор Нижньодунайського університету І.Г. Бірсан, принаймні одним із важливих напрямів співпраці наших університетів. За ініціати-ви ректора Бірсана і було створено Румунсько-Український культурний центр Нижньодунайського університету, названий його іменем. На урочистому відкритті було чимало гостей, серед яких депутат парламенту Румунії, голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, голова Галацької філії СУР Іляна Леон. Маємо надію, що зі створенням Центру з'явився ще один комунікаційний канал, який відкриває нові перспективи нашої співпраці на користь України і Румунії.

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

«Румунсько-український культурний центр у Галаці є важливим кроком у зміцненні культурних і наукових відносин між двома країнами»

Голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький 24 березня взяв участь в урочистому відкритті Румунсько-українського культурного центру (РУКЦ) на запрошення Транскордонного факультету Університету «Нижнього Дунаю» в Галаці, з нагоди святкування 75-річчя від дня його створення. Миколу-Мирослава Петрецького супроводжували генеральний секретар СУР Люба Ірина Горват та голова Галацької філії СУР Іляна Леон.

Важлива для румунсько-української академічної спільноти подія відбулася в рамках міжуніверситетського семінару Румунія-Республіка Молдова-Україна.

Румунсько-український культурний центр покликаний популяризувати та розвивати культурну спадщину двох країн, враховуючи географічні та геополітичні умови, характерні для транскордонних територій. Метою центру є підтримка постійної освіти, розвиток і зміцнення партнерства та національного і міжнародного співробітництва з культурними та науковими установами, організаціями та асоціаціями.

Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький привітав вищий навчальний заклад з 75-річчям. У своєму виступі він наголосив на важливості створення Румунсько-українського культурного центру та підкреслив тісні культурні зв'язки між двома країнами. Голова СУР також розповів про важливу роль української меншини в Румунії, відповідно, румунської меншини в Україні, як містка зміцнення відносин співпраці між Румунією та Україною. Микола-Мирослав Петрецький відзначив необхідність пошуку спільних точок інтересу для забезпечення сталої співпраці та розвитку румунсько-українських двосторонніх відносин.

Понад 70 діячів академічних кіл м. Галац, представників вищих навчальних закладів з України та Республіки Молдова, представників посольств і консульських представництв, а також Департаменту румунів звідусіль взяли участь у заході, який модерували ректор ВНЗ, доктор технічних наук, професор Пуя Лучіан Джорджеску та декан Транскордонного факультету, доцент Джина-Аврора Некула.

Перед відкриттям відбулася панахида за жертвами війни в Україні і тими, хто заклав перший камінь Транскордонного факультету. Панахиду відслужив представник Нижньо-Дунайської архієпархії священник Лучіан Васіле П'єтроая у співслужінні Преосвященного отця Веніаміна, єпископа Південно-Бесарабського.

Румунсько-український культурний центр є важливим кроком у просуванні культурної та мовної ідентичності етнічних румунів з колишніх історичних провінцій, а також у зміцненні культурних і наукових відносин між двома країнами. Це конкретний приклад того, як освіта та культура можуть служити мостами між різними спільнотами, таким чином сприяючи взаєморозумінню та співпраці.

105 років від дня народження Олеса Гончара

З квітня виповнюється 105 років від дня народження Олеса Гончара – українського письменника, літературного критика, громадського діяча, лауреата численних премій і нагород, першого Шевченківського лауреата в галузі літератури, Героя України (1918-1995).

Міжнародний біографічний центр у Кембріджі визнав О.Гончара "Всесвітнім інтелектуалом 1992-1993 років". Роман "Собор" подавали на Нобелівську премію.

Народився майбутній письменник в с. Ломівка (нині – в межах міста Дніпра) в родині Біличенків.

Коли йому було три роки, померла мама і виховувався він в родині маминих батьків на Полтавщині, а ставши дорослим, взяв мамине дівоче прізвище.

Писати оповідання і вірші він почав на початку 1930-х років. Закінчив технікум журналістики в Харкові. Працював вчителем, займався журналістською роботою.

Став студентом філологічного факультету Харківського державного університету. Навчання перервала війна. Пішов на фронт добровольцем, був мінометником. Повернувся з нагородами, бойовими орденами і медалями, не зламаним духовно.

Навчання закінчив у Дніпропетровському університеті.

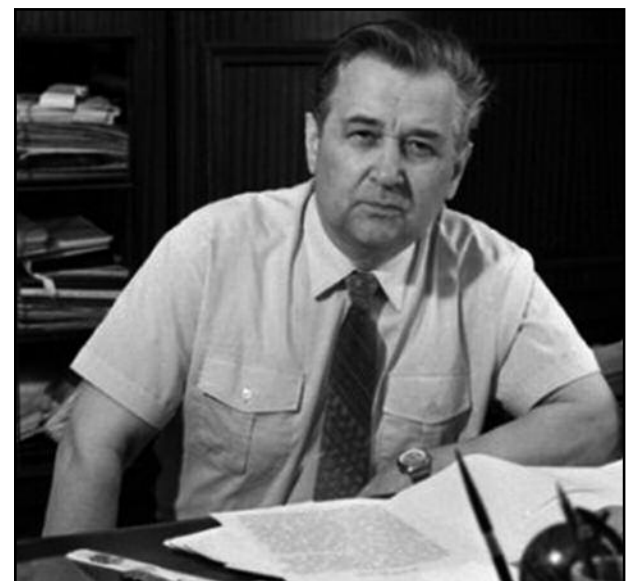
Він за життя став класиком літератури. Зазнав слави і цькування.

У середині 1960-х років Олесь Гончар став одним з ініціаторів увічнення історії українського козацтва, зокрема спорудження Державного заповідника на острові Хортиця.

Одним із перших він заявив про катастрофічні наслідки аварії на Чорнобильській АЕС, звинувативши в цьому існуючу політичну систему. В умовах національно-культурного відродження 1980–початку 1990 років підтримував створення товариства шанувальників української мови та Народного руху України, очолив Добродійний фонд відбудови Києво-Михайлівського Золотоверхого монастиря.

Під час революції на граніті у 1990 р. серед протестуючої молоді була онука О. Гончара – Леся. Олесь Гончар прийшов до Верховної Ради і висловив свою підтримку студентам. "Вчора я відвідав табір, де голодують студенти. В цих змучених, виснажених, але до краю стійких, здатних на самопожертву юнаках я впізнав нашу молодість. Вимоги голодуючих студентів я вважаю цілком справедливими".

Письменника вразив цинічний глум і насмішки народних депутатів щодо голодуючих студентів. Щоб висловити свою

солідарність з протестувальниками, Олесь Гончар написав заяву про вихід з комуністичної партії, до якої вступив на фронті.

У суспільстві Олесь Гончар заслужив славу людини моральної й совісної.

У щоденнику він залишив запис "Січовик заповідав класти в могилу - під голову - сидло козацьке... А що я заповів би? Мені покласти під голову три книги: "Тронку", "Собор" і "Зорю".

(Підготовлено за матеріалами з відкритих джерел)

Про Акафіст Пресвятої Богородиці

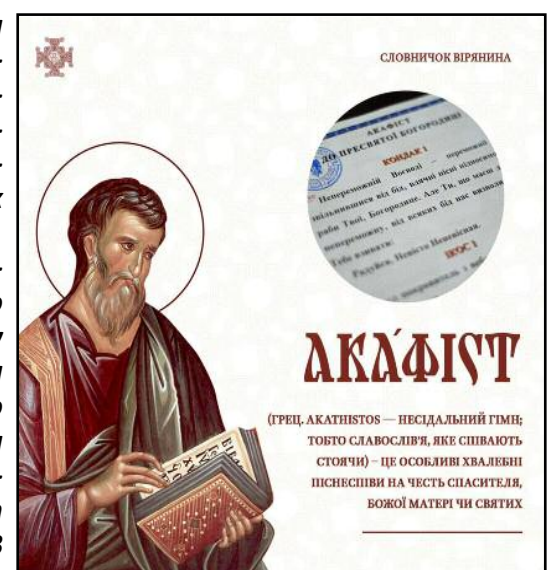
Акафіст як жанр церковного піснеспіву з'явився в VII столітті і довгий час був представлений єдиним твором – Акафістом Пресвятої Богородиці. Цей акафіст виник як модифікований варіант стародавнього кондака (короткого піснеспіву) і формувався в три етапи протягом кількох століть.

Спочатку, у VI столітті, з'явився кондак, що складався з 24 строф і був присвячений Благовіщенню або Різдву Христовому. Потім у VII столітті як висловлення подяки Богородиці за перемогу у війні з персами до строф кондака через одну були додані звернення «Радуйся...», які також називають «херетизмами» (від грец. χαῖρε – «радуйся»). Після додавання херетизмів цей кондак перетворився на піснеспіви нового жанру – акафіст. А у VIII столітті до цього твору була приєднана початкова строфа «Непереможній Воєводі...», відтак Акафіст Пресвятої Богородиці набув своєї остаточної форми. За зразком цього Акафіста пізніше писалися й всі інші.

Акафісти складаються з 25 пісень: 13 кондаків (коротких молитов) і 12 ікосів (більш розширених). Ікоси закінчуються

приспівом «Радуйся», а кондаки – «Алилуя» (з єврейської – «хвалить Бога»). Змістовно в акафістах розкрито найголовніші події життя святих чи зміст свята.

За церковним календарем, на суботу п'ятого тижня Великого посту припадає свято Похвали Пресвятої Богородиці, або Субота акафістна. На ранній в усіх храмах співається Великий акафіст на честь Божої Матері. В ньому прославляються події земного життя Пресвятої Діви Марії, через Яку Господь визволив людство від рабства гріха, її чесноти, завдяки яким Вона піднеслася найвище, і про служіння, яке не припиняється.

Текст Акафісту Пресвятої Богородиці можна знайти за посиланням: <https://bit.ly/3lNEpyl>

Михайло ВОЛОЩУК

Весну цю мучать холодні вітри

Весну цю мучать холодні вітри,
І цвіт її неосайні морози,
Бажають знищити всі її цвіти
І завести сади в зітхання й сльози.

А всі вони так гарно розцвіли,
Ними раділи очі – людські очі,
Співали їм на радість всі птахи,
І голоси вечірнії дівочі...

І в час той, як раділо все в цвітах,
Як радувались все село цвітами,
Прийшли на хмарах холоди і страх
Й важкі морози для сумної драми.

Щоби цвіти опали із садів,
Щоби врожаю жодного не було,
Щоб дух людський в цій красоті збіднів,
Щоб жодне серце про врожай не чуло.

Щоб яблуні і груші та черешні
Й пшениця зникли навіки з мрії,
Щоби не залишилась на землі
Їхня краса ні в серці, ні в надії.

Зробили все це холодні вітри,
Які за урожаєм не дбають,
Вони же саме так, як вороги,
Руйнують все, бо милості не мають.

А в нас вона існує, дорогі,
Всіх почуття вона буде сіяти,
Її сіяння збережемо в житті
І разом з нею будемо вікувати...

Нас не поборе жодний буревій,
Ми завітаймо цвіт в сади ізнову,
Вони краса є й вічність на землі,
До них Господь нам показав дорогу.

**ЗАХІД «209 РОКІВ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ПОЕТА Т. Г. ШЕВЧЕНКА»
ПРОЙШОВ У КЛУЖ-НАПОЦІ**

«Румунія є другою після України країною за кількістю пам'ятників, зведених великому Кобзарю» – Іван Гербіл

Перший весняний місяць в українців асоціюється не тільки з радістю повернення довгоочікуваного весняного потепління. Для нас перша половина березня багата урочистостями, присвяченими Тарасу Григоровичу Шевченку (1814–1861) – генію та пророку українського народу, народному поетові й талановитому митцю, великому патріоту та одному з найбільших борців за волю. Культурно-науковий захід «209 років від дня народження поета Т. Г. Шевченка», організований Клузькою філією Союзу українців Румунії у співпраці з відділом української мови та літератури при місцевому університеті імені Бабеша-Бойоя, відбувся цього року 11 березня. У ньому прийняли участь представники української громади та гості події, викладачі університету та студенти, а також українці нової хвилі стихійного переселення, спричиненого військовими діями на території України. Організатори – викладачі Гербіл – і на цей раз у властивому їм стилі вдало поєднали різні за формою та змістом виступи: презентації наукових робіт про життя і творчість Кобзаря та майстерні виконання його творів у віршованій та пісенній формах. У вступному слові голова Клузької філії Союзу українців Румунії пан І. Гербіл зазначив: «Традиційно в березні в Румунії вшановується пам'ять Т.Г. Шевченка – видатного українського поета, письменника, художника, культурно-громадського діяча зокрема в місцях компактного проживання української громади за підтримки Союзу українців Румунії. Клузька філія СУР уперше організувала захід, присвячений Шевченкові, в 2011 році і відтоді безперервно, кожного року в березні проходять такі заходи».

Першою цього разу була робота на тему: «Біографічний нарис про Тараса Григоровича Шевченка», яку було зачитано секретаркою клузького комітету СУР Світланною Онужик. Свій виступ вона розпочала словами П.Куліша, який вважав, що творчість Шевченка «запалали те поетичне світло, при якому стало видно по всій Україні, куди... кожен мусить простувати». В роботі доповідачка коротко нагадала про ключові моменти в житті Тараса Григоровича, які мали неабиякий вплив на його формування і творчість. Після визволення 24 річного юнака з кріпацтва, його шлях перетинають успіхи і досягнення: навчання в Петербурзької академії мистецтв, видання першої поетичної збірки «Кобзар», нагородження третьою срібною медаллю 2-го ступеня за картину «Циганка-ворожка» тощо. «Упродовж 1843–1845 рр. Шевченко здійснив першу подорож в Україну», – виділила дівчина. «Вона здійснила переворот у світогляді письменника. На зміну романтиці приходить драматичне усвідомлення національного самозабуття й самознищення», що знаходить своє відображення у тво-

рах того періоду. Після другої подорожі до України 1847 року, Шевченкова доля зазнає драматичного повороту – його заарештували, ув'язнили, засудили та відіслали на 10 років у заслання в каземати. Але і в цей період, як і після звільнення, і до самої смерті Тарас Григорович продовжує творити в прозі, поезії та живописі. «Як драматург і прозаїк, автор повістей у дусі просвітницького реалізму, Шевченко естетично удосконалював жанри, надаючи їм гуманного змістового наповнення. Як поет, лірик і епік уводив українську літературу в коло світових, удосконалив віршування, виробив високий стиль, спричинився до усталення норм літературної мови», – підкреслила колишня студентка на завершення.

«Моя доповідь ґрунтується на вивченні творчості Шевченка, а саме так званого «золотого періоду» в творчості нашого національного поета – періоду створення збірки «Три літа», – розпочала свій виступ

«Період Трьох літ (1843-1845) у творчості Тараса Шевченка» лектор д-р. філ. наук Міхаєла Гербіл. Окрім загального введення в хронологічні передумови до створення цієї збірки, викладачка зупинилася на тематичі та особливостях декількох відомих поетичних шедеврів Шевченка. Йшлося про такі значимі твори, як поеми «Сон», «Єретик», «Кавказ», «Наймичка», «Великий льох», «Давидові псалми»; послання «І мертвим, і живим, і ненародженим...». «Збірка «Три літа», яка з'явилася в процесі еволюції настроїв Тараса Шевченка, засвідчила, що сентиментальні та романтичні мотиви полишили поета. «Не плачу й не співаю, а вию совою», – так пише він в однойменному вірші – охарактеризувала доповідачка настрої та характер усієї збірки. У своїх роботах цього періоду Т.Г. Шевченко висловлює і своє «найсокровенніше бажання, мрію його життя – порвати кайдани, вибороти волю», що перекликаються з мріями не одного покоління українців, і не тільки, протягом вже більше двох століть.

Презентацію в форматі PowerPoint «Про пам'ятники Т.Шевченку» запропонував усім присутнім доцент, д-р. філ. наук пан І. Гербіл. «Найбільша в світі кількість монументів, встановлена діячеві культури, є пам'ятники Т.Г. Шевченкові», – зауважив голова Клузької філії Союзу українців Румунії. Йшлося про пам'ятники в Україні та поза її межами, але особливу увагу було зосереджено на шести пам'ятниках, які встановлено протягом часу на території Румунії: у Бухаресті (1952, 1998), Негостині (2005), Сату-Маре (2009), Тульчі (2011), Лугожі (2015), Сірету Мармаціей (2016). «Румунія є другою після України країною за кількістю пам'ятників, зведених великому Кобзареві», – підсумував доповідач.

У концертній програмі цього заходу, яка складалася виключно з віршованих творів славетного українського поета та пісень на його слова, взяли участь представники української громади, які приїхали до Клуж-Напоки через загрозу їхньому життю, що спричинила загарбницька війна нашого східного сусіда. Виступ розпочала сім'я Туткевич, яка підготувала «невеличку програму за творами Тараса Шевченка». У їхньому витонченому виконанні прозвучали уривки з поем та пісні «Тече вода з-під явора», «Встала весна», «Ой, діброво», «Зоре моя вечірняя», «Нащо мені чорні брови». За майстерним, експресивним цитуванням трьох уривків віршів у виконанні харків'янина Олексія Астафієва, виступили учениці початкових класів Валентина Боровяк та Віра і Марія Передерій, які «тільки починають своє знайомство з творчістю такої постаті, як Т.Г. Шевченко».

(Далі буде)

Ольга СЕНИШИН

В Яси прийшла весна

Сьогодні, у часи небезпеки, прості слова – як бальзам для багатьох тих, що пережили «ковід», землетрясіння, війну, ще раз доводячи, що людина може і повинна залишатися ЛЮДИНОЮ, і в багатьох випадках так і було. Але не забуваймо, що прийшла весна: у народній традиції весна очищала життя людей: очищалися їхні душі і віра їхня християнська, і зникала очисна пелена злоби, ворожнечі та помсти перед усією несправедливістю, і хтозна, можливо, весна, яка сповістила про свій прихід, також принесе щось хороше для людства. А хто інший міг би зустріти тебе, Весно, прекрасніше, людяніше, ніж Леся Українка?

*«Стояла я і слухала весну,
/Весна мені багато говорила,
Співала пісню дзвінку, голосну,
/То знов таємно-тихо шепотіла.
Вона мені співала про любов,
/Про молодість, радість, надії,
Вона мені переспівала знов/
/Те, що давно мені співали мрії.*

Знову весна. Природа омиває сонні очі, бо щойно прокинулася від сну холодних пір року. Разом із нею прийшли березневі свята. І як це так, ми почали з 1 березня, з Дня Марцишора, і традиція не дозволяла нам залишатися в домі, хоча за обставин наших днів, світ більше піклується про повсякденне, ми вийшли з дому, тому що через цей маленький символ ми повинні сповістити про прихід весни, так що це треба було зробити!

Як я писав в іншій статті, березень – це місяць із найбільшою кількістю міжнародних професійних свят (двадцять), одні важливіші, звертаючись до великої групи бенефіціарів, інші – до меншої групи. Тому наша філія підготувалася відсвяткувати хоча б частину з них, разом. Але в центрі уваги організаторів було свято до Міжнародного жіночого дня, а поряд з ним відзначали Міжнародний день письменника (03.03) та Міжнародний день поезії (02.03). І не могло

бути інакше. Багато разів ми думаємо і намагаємося знайти в такі моменти відповідні слова, якими можна було б звернутися в знак подяки. Ми вважаємо, що їх недостатньо, і ми ніколи не зможемо підкреслити зусилля та підтримку тим, хто є матерями, дружинами, бабусями, доньками, словом, жінками. Але вдячність за все, що ви робите і зробили для нас, чоловіків, обмежується щирим «Дякую!», сказаним від щирого серця, висловлюючи нашу радість і задоволення, що ви були і залишаєтеся з нами.

На акцію, організовану Яською філією, були присутні представники місцевих органів, факультету славистики Університету «Александру Іоан Куза», Національного художнього коледжу «Октав Банчіла», з

березні, після чого відбулася музично-літературна програма. Програма розпочалася короткими промовами та віршами, як їх власних творів, так і деяких відомих авторів у декламації поетів із Яс, запрошених на захід, які з великим пафосом віддали належне матерям, супутницям життя, бабусям і дочкам, висловлюючи їм вдячність за все, що вони роблять задля дітей, а також для того, щоб ми, чоловіки, могли виконувати свої завдання в нормальних умовах. Вірші також доповнювалися деякими епіграмами на тему події. Виступ пані професора Отілії Захарової, яка з великою ніжністю та віддачею під супровід своєї неодмінної гітари підносила гостям букет найяскравіших пісень, присвячених жінкам і матерям, мав справжній успіх. Їй довго аплодували гості заходу. Учасники заходу мали нагоду любоватися виставкою плакатів та інших матеріалів, присвячених видатним датам березня, та виставкою газет і журналів, які видає Союз українців Румунії. Для двох вихователок дитячих садочків українських

біженців ми підготували кілька дитячих журналів «Дзвоник» і «Бджілка», а також 10 примірників зошитів для першокласників.

Жінкам які прикрасили наш захід своєю присутністю, окрім привітань, ми їм подарували квіти, символи весни, оновлення, чистоти, любові, дружби та подяки за те, що вони роблять для нас, для наших дітей і не тільки.

Захід вдався, запрошені висловили слова подяки організаторам.

Захід вдався, запрошені висловили слова подяки організаторам.

Голова Яської філії СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Привітання Президента України Володимира Зеленського з Великоднем

Великий народе великої країни!

Наприкінці минулої зими Росія принесла на нашу землю повномасштабну війну. А з нею – смерть, біль та морок. Уранці 24 лютого сонце так і не зійшло. Світанок так і не настав. Уранці 24 лютого почалася темна ніч. І водночас почалося наше пробудження. Наша боротьба.

Темрява не змогла затьмарити наш дух, прагнення волі, любов до рідної землі та готовність її захищати.

Ми зберегли світло всередині себе. Перемогли паніку, страх, міжусобиці й чвари. Ми об'єдналися. Мільйони спалахів у мільйонах українських сердець стали одним великим багаттям. У цьому вогні гартувалися наша міць і незламність, цей вогонь не дав згаснути нашій надії та вірі, цей вогонь побачив увесь світ. Згуртувався довкола нього, став поруч із нами.

Тоді ми перемогли розпач, зневіру, втому, біль. Мільйони вогників в очах мільйонів українців злилися в один потужний промінь світла. Він допоміг не заблукати в пільмі, не збитися з дороги, осяяв шлях до правильної мети.

Це те, за що боролися різні покоління у різних століттях. Те, за що останні дев'ять років і 417 днів віддавали життя наші воїни світла – захисники й захисниці України.

Те, за що ми б'ємося проти темних сил сьогодні. Це наш світанок. Наше відродження. Це розсвіт незалежної України.

Ми відзначаємо сьогодні свято Воскресіння Господнього. Його головним символом є перемога: перемога добра, перемога правди, перемога життя. З непохитною вірою у незворотність цих перемог ми зустрічаємо Великдень.

Цього дня рік тому всі ми молилися, щоб Україна вистояла. Сьогодні – щоб Україна

перемогла. Ми не лише чекаємо й просимо, а здобуємо й творимо цю перемогу самі. 417 днів. Ми вже пройшли чималий шлях. Попереду в нас чи не найважча з вершин. Ми подолаємо її. І разом зустрінемо свій світанок. Коли над усією нашою країною зійде сонце. Це синьо-жовтий прапор. Він неодмінно підійметься на всій нашій Богом даній землі. На всіх тимчасово окупованих чортами територіях. Наш прапор замайорить на берегах Азовського моря і Сіверського Дінця, над териконами

та Ай-Петрі. Сонце засяє на півдні, сонце засяє на сході, сонце засяє в Криму. Жовтогаряче сонце у мирному синьому небі, і це – світло справедливості.

Це світло возз'єднання людей і сімей. Українців. Усіх, хто зараз на фронті, і всіх, хто допомагає їм у тилу. Сяйво усмішок переможців та їхніх родин. Близькість бойових орденів героїв, які повернуться. Близькість щасливих очей батьків, дітей, коханих і близьких, які дочекаються.

Це світло відродження. Відбудова того, що знищив і понівечив окупант. Відбудова нашої прекрасної країни, яка в майбутньому стане ще прекраснішою.

Це світло істини й правди. Торжество закону й правосуддя. Притягнення до відповідаль-

ності та покарання всіх, хто віддавав і виконував злочинні накази. Всіх, хто вбивав, катував, грабував і відповідатиме і в міжнародному трибуналі, і на суді Божому.

Небеса бачать нашу віру й твердість. Світ бачить нашу відвагу й незламність. Ворог бачить нашу силу й рішучість. А отже, Україна побачить світло перемоги.

Віра в неї єднає всіх нас. Завжди, а особливо сьогодні. У Великдень, що споконвіку був для українців родинним святом, днем тепла, надії й великого єднання. Війна не змогла стерти нас, наші цінності, наші традиції, наші свята й ті найголовніші речі, які вони символізують.

І тому хоч би де ми відзначали Пасху, хоч би де кожен із нас зараз був – ми зустрічаємо Великдень разом.

Ми одна велика сім'я. Українці. У нас одна велика домівка. Україна. У нас одна велика мета. Перемога. Для всіх.

Тих, хто вже не з нами, хто віддав життя за Україну. Ми пам'ятаємо кожного й просимо в Бога упокоїти їхні душі. Ми віримо в кожного, хто продовжує боронити Батьківщину, і просимо в Бога захистити їх і вберегти.

Всіма силами ми боремося за свою землю й просимо сприяння небесних сил. У сотнях молитов, які промовляли наші предки перед боєм. Які допомагають і бережуть наших воїнів сьогодні.

Одягнувшись завісою Христа,
шкіра моя – панцир залізний,
кров – руда міцна, кістка – меч булатний.
Швидше стріли, пильніше сокола.

Броня на мені.

Господь у мені.

Щоб було завтра.

Щоб був мирний світанок.

Щоб була перемога.

Щоб була Україна.

Христос воскрес! Воїстину воскрес!

Посольство України в Румунії

У Бухаресті відбулася тристороння зустріч «Україна – Республіка Молдова – Румунія»

Участь в заході взяли: перша заступниця міністра закордонних справ України Emine Dzheppar, віцепрем'єр-міністр, міністр закордонних справ та європейської інтеграції Республіки Молдова Ніку Попеску, міністр закордонних справ Румунії Богдан Ауреску, а також міністр оборони України Олексій Резніков, міністр оборони Республіки Молдова Анатолій Носатий та міністр національної оборони Румунії Ангел Тилвер.

Міністерська зустріч у такому форматі відбувається вдруге і присвячена питанням регіональної безпеки та військово-технічного співробітництва.

У ході зустрічі сторони:

- обмінялися думками щодо протидії російській збройній агресії й безпековій ситуації в Україні та Чорноморському регіоні

- підкреслили, що загарбницька війна Росії проти України є грубим порушенням міжнародного права, та підтвердили намір продовжувати співпрацю з питання деокупації та повного виведення російських військ із суверенних територій України та Молдови

- підтвердили налаштованість на взаємодію з метою імплементації Формули миру Президента Зеленського щодо всеосяжного, справедливого та тривалого миру.

- домовилися активізувати зусилля для забезпечення повноправного членства України і Молдови в ЄС. Зі свого

боку, Румунія підтвердила незмінність підтримки вступу України в НАТО.

- висловили готовність тісно співпрацювати з метою зміцнення спільного потенціалу для протидії російській пропаганді, посилення безпеки та стійкості суспільства до дезінформації.

- підписали Спільну заяву

З діяльності голови СУР, депутата Миколи-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО

Якісна освіта характеризується активною участю на всіх її рівнях

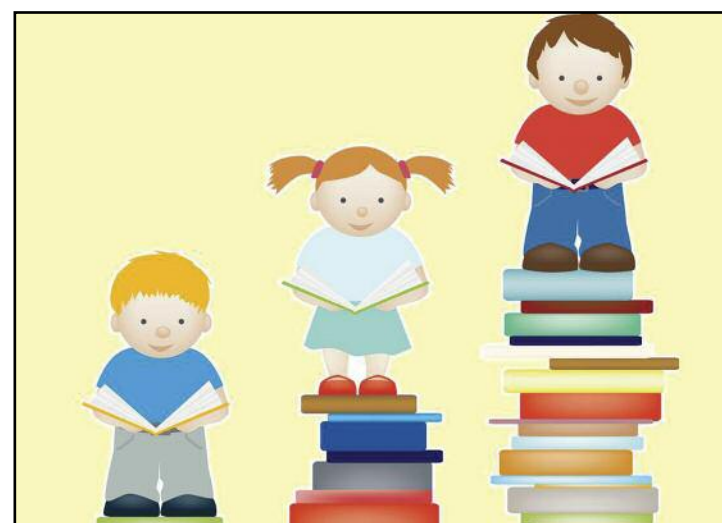
Під високоефективною освітою ми маємо на увазі освіту, яка дає якомога більше учнів з відмінними результатами в школі, учнів, які беруть участь у національних і міжнародних конкурсах та олімпіадах або національних тестуваннях тощо. З трибуни Палати депутатів я наголосив, що якісна освіта також характеризується активною участю на всіх рівнях освіти, з якомога нижчим рівнем відсіву та найвищим відсотком соціально-професійно інтегрованих випускників.

Окрім підвищення рівня підготовки педагогічних кадрів і техніко-матеріальної модернізації навчальних закладів, якість освіти можна також підвищити шляхом збалансування кількості учнів у класі або організації позакласних освітніх програм та освітньої підтримки, які також включають нагородження учнів за особливі результати.

Союз українців Румунії зрозумів цей аспект, тому щороку організовує десятки тематичних конкурсів і таборів для учнів із винятковими результатами, а в результаті постійного діалогу з Міністерством освіти, повітовими шкільними інспекторатами та керівництвом шкіл, цього року, незважаючи на відсутність представника департаменту у справах меншин у Міністерстві освіти, вперше кількість учасників конкурсів та шкільних олімпіад, а також їхні результати відчутно зросли.

Разом з тим, з метою стимулювання успішності у навчанні я вніс законодавчу ініціативу про внесення змін до частини (4) статті 110 Закону №227/2015, як щодо розрізнення між преміями, отриманими на шкільних/позашкільних змаганнях та іншими преміями, так і щодо збільшення від 600 леїв до 1200 леїв розміру суми премій, що не підлягає оподаткуванню, отриманих учнями чи студентами або їхніми педагогами, за участь у шкільних/позашкільних змаганнях.

Тому я сподіваюся, що всі мої колеги в Парламенті підтримають цю ініціативу, оскільки тільки успішні майбутні покоління є запорукою подальшого розвитку нашої країни.

Зустріч на верхах

Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький у четвер, 6 квітня, взяв участь у зустрічі керівництва Тульчанської повітової ради з делегацією Королівського дому Румунії у складі Її Величності Маргарети, Березини Румунського престолу та Її Королівської Високості Принцеси Софії, які знаходилися з дводенним робочим візитом у повіті Тульча.

У зустрічі також взяли участь заступник голови Повітової ради Михайл Гулені, державний адміністратор повіту Думітру Мерджані, заступник префекта Тимур Мемет, віце-мер Георге Шінгі та голова спільноти росіян-ліпованів Румунії Сільвіу Феодор тощо.

Микола-Мирослав Петрецький, якого супроводжувала голова Тульчанської філії СУР Лучіка Герман, подякував місцевій владі за організацію цієї зустрічі, а Королівському дому за увагу, яку приділяє національним меншинам Румунії. Голова СУР підкреслив, що в Румунії всі національні меншини, незалежно від географічного розташування регіону, в якому вони проживають, користуються всіма правами, а Тульчанський повіт є взірцем гармонійного міжетнічного співіснування. Водночас Микола-Ми-

рослав Петрецький подякував Її Величності Маргареті, Березині Румунського престолу, за активну підтримку українських біженців у Румунії.

Зустріч є частиною проєкту, ініційованого Березинею Румунського престолу в дунайських громадах, спрямованого на заохочення освіти серед молоді етнічних меншин, фольклору та народних традицій, культурної спадщини та захисту навколишнього середовища.

31 березня у м. Сігету Мармацієй відбулось:

Урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення діяльності Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка

31 березня, в Сігету Мармацієй, відбулось урочисте громадське відзначення 25-річчя відновлення Педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка, єдиного вищого навчального закладу в Румунії з україномовним навчанням, у партнерстві із Союзом українців Румунії.

У списку спеціальних гостей був голова Союзу українців Румунії Микола-Мирослав Петрецький, а також представники парламенту, СУР, префектури Марамуреш, шкільних інспекторів Марамуреш, Сучава та Тіміш. Також були присутні представники ОДА, Української Всесвітньої Координаційної Ради, директори шкіл Румунії та України, вчителі та випускники ліцею ім. Тараса Шевченка.

У приміщенні школи вчителі були залучені до організації кількох тематичних майстер-класів, які були спрямовані на розвиток навичок та інтересів учнів: «Оазис на підвіконні» під керівництвом Оксани Малярчук та Кравчук Міхаєли, «Переробка – форма екологічного захисту», організований вчителем Штеляком Думітру, «Відкриття персональної виставки», на якій були представлені роботи учениці Роман Дімітрія Валентина з 10 класу та майстер-клас «Не забуваймо традиції» під керівництвом Дунки Валеріки та Данч Тамари. Крім того, був організований семінар, присвячений дитячому садку, який координували вчителі Каліна Александра Анка та Клемкович Меліса.

Згодом, директор ліцею Василь Куреляк відкрив засідання Круглого столу щодо ролі педліцею імені Тараса Шевченка в увічненні навчання рідною українською мовою. Голова СУР Микола - Мирослав Петрецький наголосив на важливості якісної освіти та тісної співпраці між румунською та українською громадами в регіоні.

У його виступі було наголошено на тому, що ліцей ім. Тараса Шевченка є одним із найпрестижніших навчальних закладів країни, який має на меті надати своїм учням якісну освіту, підготувати їх до навчання у вищих навчальних закладах та виховати відповідальних та активних громадян суспільства. Він звернувся з важливим закликом до політичних чинників, учителів української мови, в тому числі директорів шкіл, де вивчають українську мову, підтримати ліцей імені Тараса Шевченка, оскільки ця співпраця є єдиною гарантією того, що заклад буде здатний зміцнити свій престижний курс, якого він здобув в останні роки. Голова СУР наголосив на ролі вчителя, здатного з самого початку прищепити учневі любов як до рідної, так і до міжнародної мови, і навів приклад випускників школи, нині керівників закладів чи дипломатів, які неявно можуть зміцнювати престиж закладу.

Василь Куреляк зробив презентацію школи ім. Тарас Шевченко румунською та українською мовами, зосередившись на внеску ліцею у розвиток освіти в регіоні, підкресливши, що завдяки якісній дидактичній діяльності школа відіграє важливу роль у просуванні культурних і демократичних цінностей, будучи емблемою освіти та місцем відліку для учнів, які прагнуть реалізувати свій потенціал.

У рамках заходу також відбулася урочиста хвилина вшанування пам'яті, після якої виконали державні гімни Румунії та України. На сцену вийшли учні та дошкільнята закладу, які разом із учнями-біженцями з України представили яскраву програму з пісень та декламації віршів. Хорові ансамблі СУР із сіл Марамурешу надали гостям унікальну можливість відчувати традиційну українську музику та поезію.

(Сайт СУР)

Юда – зрадник Христа

Після власного хрещення від Йоана Хрестителя, Ісус почав свою Місію: звістити людям, що наближається Царство Небесне! Для сповнення цієї місії Святої Трійці, Ісус вибрав 12 учнів, які були свідками всього того, що Він діяв та що говорив людям. Чому саме 12? Тому що народ Ізраїлю ділиться на племена, чиї імена походять від імен 12 синів патріарха Якова. Також – 12 поколінь Ізраїля, 12 колін Ізраїля. Імена всіх 12-ох апостолів записані у Євангелії Св. Матея (10, 2-4), звідки можна нам зрозуміти, чому їх Ісус вибрав та яку місію мали вони. Із цих 12-ох розповімо про того, який відіграв велику роль у страстях та смерті Сина Божого, а саме про Юду Іскаріотського, який зрадив Ісуса.

Про апостола Юду писали письменники та богослови. Одні захищали його, інші засуджували його. Ті, які захищали, виправдали його вчинок (зраду Христа) тим, що він мусив був це зробити, тому що було йому дано Богом бути зрадником, так що Юда не є винуватий за те, що продав Ісуса, а є жертвою, через яку Ісус помирає і спасає світ. Ми знаємо, що таке виправдання немає жодного сенсу, бо якщо так оправдаємо видання Ісуса на смерть то можна не засуджувати жодного убивця, який бере

душу свого ближнього тому що він не відповідає за свої діла. Відомо, що кожна людина, яка приходить на цей світ, є вільною та відповідає за всі свої діла.

Про Юду Іскаріотського мало оповідають євангелісти. Нам відомо, що Юда був тим, який тримав скриньку, в якій люди кидали гроші для всіх апостолів, щоб вони

мали для харчування, і він з цієї скриньки брав несправедливо (Йн 12,6). Знаємо також, що Юда видав Христа первосвященникам за тридцять срібняків (Мт 26,14-15). На останній Тайній Вечері, яку споживав Ісус з учениками, Юда простягнув руку і взяв шматочок хліба з тарілки Ісуса, таким чином визнаючи, що він буде зрадником свого Учителя (Мт. 26,23-25). Юда продає

Ісуса через поцілунок, бо так домовився з архієреями та первосвященниками, що той, котрого він поцілує, є Христос (Мт.26,48). Після того, як Христос був спійманий, Юду гризе совість і подає срібняки архієреям, кажучи: «Я згрішив, видавши Невинного на смерть». «Що нам до того? – Відповіли йому. – Це твоя справа!» І він кинув ті срібні гроші у храм, пішов і повісився» (Мт. 27,4-5).

Чому продав Юда Христа? По-перше, тому що був жадібний. Викрадав спільні гроші, думаючи, що ніхто не буде знати. По-друге, думаю, що Юда продав Ісуса із переконанням, що Ісус не залишиться бути спійманим. Він бачив великі чудеса, які творив Христос та думав, що таким чином він заробить багато грошей легко, а Ісус врятується та ніхто його не вб'є, але, побачивши, що його план не сповнився, занапастив свою душу. Хто хоче заробити багато та несправедливо, подобає на Юду та, можливо, що нічого не заробить, а лише втратить все, навіть власну душу.

Жадібність, обмана та самовбивство Юди спричинили йому великого нещастя. До цього Матеї описує тривожне зауваження Ісуса: «Син Чоловічий іде, як написано про нього, та горе тому чоловікові, що зрадить Сина Чоловічого! Ліпше було б тому чоловікові не народитись!» (Мт 26,24).

отець Іван ЮРЧА

ЩОБ СТАВАТИ ВЕКТОРАМИ УВІЧНЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ І ТРАДИЦІЙ

Молоді українці в Румунії відіграють важливу роль у збереженні української культури та традицій через активну участь у житті громади. Це продемонстрував захід

Організації української молоді Румунії, задуманий за ініціативи її голови Чіпріана Лушкана та голови Союзу українців Румунії Миколи-Мирослава Петрецького, який відбувся 31 березня – 2 квітня в Бухаресті.

Захід поділявся на дві секції, одна з яких проходила в Національному музеї села «Димитріє Густі», де молодь мала змогу пізнати українські традиції, виготовляючи писанки в дусі Великодніх свят. Інтерактивні майстер-класи дали можливість учасникам більше дізнатися про традиційну техніку фарбування яєць та українські культурні символи, пов'язані з цим важливим святом.

Друга частина заходу, що проходила в залі Енеску готелю MyContinental, включала важливу конференцію щодо забезпечення необхідних елементів для спадкоємності української ідентичності. Промови та презентації підкреслювали важливість залучення молоді до культурного та суспільного життя української громади в Румунії та те, як це може сприяти еволюції та адаптації українських традицій і культури до сучасних змін і викликів. Також було розроблено план заходів на поточний рік, які сприятимуть подальшому розвитку інтересу молоді до українських традицій і культури та активній участі у громадському житті.

Акція стала чудовою нагодою для молодих українців стати векторами увічнення української культури та традицій, просуваючи свої цінності серед інших спільнот.

Сучавська філія СУР вшанувала світлу пам'ять найвизначнішого українця усіх часів

Вісторії назавжди залишаються імена, які з гордістю вимовляє, пам'ятає і шанує людство. У перші березневі дні ми знову згадуємо великого сина українського народу – Тараса Григоровича Шевченка. 209 років минуло з дня народження поета, проте і нині живе під сонцем України Кобзареве слово великої, непогасної любові до свого народу, слово до своєї землі. Кобзаря вважають українським Пророком, чиє поетичне слово було актуальним у XIX столітті, і не менш значиме сьогодні. Кожен українець пам'ятає його слова, в кожному живе його дух і кожен бачить у ньому щось своє.

Безсмертна могутня сила його таланту, проникливість і глибина його думки, мужність і ніжність його лірики, гострота і пристрасність його слова, мужність і пісенність його віршів відзначена самовідданою любов'ю до своєї Батьківщини, до свого народу.

З нагоди 209-ї річниці великого українського пророка, патріота України, громадського та політичного діяча, мислителя, поета та художника Тараса Шевченка, Сучавська філія СУР організувала 26 березня в селі Негостина, велику акцію вшанування світлої пам'яті найвизначнішого українця усіх часів. У заході

Шевченка, заснований у 1997 році, заклад освіти, де молодь української національності може продовжувати вивчати рідну мову. Також депутат підкреслив своє переконання, висловлене ще на початку війни Росії проти України, що український народ сильний і переможе, як він пережив Голодомор, спричинений більшовиками.

Перед чисельною аудиторією учні Негостинської ЗОШ декламували вірші та співали пісні на вірші Тараса Шевченка. Порадували присутніх своїм виступом гурти «Червона Калина», «Негостинські Голоси» із села Негостина, «Коломийка» – із м. Сірет, «Співучі українки» – біженців з України, які проживають в

м. Сучаві та Петрашук Іоана та Ірина – учениці Національного коледжу «Міхай Емінеску» м. Сучава. Майстерно та емоційно прозвучали улюблені пісні на слова Шевченка, а також на тему подій, які відбуваються зараз в Україні у виконанні гостей з України Ірини Стець, Аліни Стратій та Наталії Процюк. В кінці події Ірина Стець вручила голові Сучавської філії СУР понові Іллі Саучуку, Юліану Кідеші та Крістіні Кідеша грамоти Синодального управління військового духовенства УПЦ в знак подяки за

взяли участь голова СУР, депутат румунського парламенту пан Микола-Мирослав Петрецький, Віктор Григорчук, заступник голови СУР, Міхай Міхаєску, радник у справах меншин префектури Сучава, Петро Кречун, заступник генерального інспектора – Шкільний Інспекторат Сучава, Траян Алін Пушка, директор дидактичного дому «Джордже Тофан» Сучава, Крістіан Мокрей – представник мерії міста Сірет, Василь Шойман – мер комуни Балківці, Юліан Кідеша – заступник мера, представники Педагогічного коледжу Національного університету імені Юрія Федьковича Чернівці, Ірина Стець, заслужений артист України, члени комітету та Сучавської філії СУР. Захід розпочався з святої літургії та панахиди з нагоди річниці від дня смерті видатного поета, яку відправив

отець Даниїл Петрашук у православній церкві «Св. Великомученика Димитрія» села Негостина. Після літургії та панахиди учасники заходу поклали живі квіти до підніжжя пам'ятника перед сільським домом культури.

На пропозицію голови Сучавської філії СУР на сцену запросили почесних гостей і хвилиною мовчання вшанували пам'ять Тараса Шевченка та захисників України, які загинули за незалежність і територіальну цілісність України, після чого послідували короткі промови з їх сторони: Голова Союзу українців Румунії, депутат Микола-Мирослав Петрецький нагадав учасникам, що Румунія посідає друге місце після України за кількістю бюстів, встановлених генію української літератури Тарасу Шевченку, вони знаходяться в Бухаресті, Сігету-Мармацієй, Сату-Маре, Тулчі, Лугожі та Негостині. Він уточнив, що в Сігету-Мармацієй діє Український педагогічний лицей ім. Тараса

участь у наданні гуманітарної допомоги Україні.

Тарас Шевченко для українського народу є гордістю, честю і славою. І до того часу, поки є таке потужне джерело мужності і патріотизму, як Шеченківське слово, Україна живе і житиме.

Сьогодні, коли Україна здобуває незалежність ціною життів своїх кращих синів і доньок, Тарасове слово звучить як ніколи актуально і пророче.

Нам потрібно задуматись, чому слова Великого Кобзаря є досі, впродовж двох століть, актуальними. Майже кожна сторінка «Кобзаря» – це палкий заклик любити свій народ і край. Минуло вже 209 років від дня його народження, а значущість цієї постаті та його слів абсолютно не зменшилася.

Заступник голови СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

БАНАТСЬКІ УКРАЇНЦІ З П. ТІМІШ ВІДСВЯТКУВАЛИ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Місяць березень – перший місяць весни, коли весь цивілізований світ присвячує його найбільшому українському поету, генію Тарасу Шевченку. Рідна природа для українського генія з його дитинства була першим джерелом для розуміння краси, милуючись різними пейзажами, які Шевченко описує у своїх творах. Ім'я великого поета України Тасара Шевченка відоме в усьому світі. В Румунії, в діаспорі українці щороку святкують і шанують його біля пам'ятників (у Румунії їх аж 6), де ставлять квіти. Стало вже традиційним, щоб у Лугожі п. Тіміш всі українські художні колективи відзначали свято пам'яті Т. Шевченка.

На цей день, теплий, сонячний, значний, прибули гості з України: п. Ірина Стець, заслужена артистка, проф. Чернівецької Консерваторії, Дмитро Чернішов, командир з батальйона добровольців «Буковина» з Чернівців. Була відправлена панахида нашому Кобзарю в храмі Володимирського собору. Богослужіння організував парох церкви отець Іван В. Бротней в православній церкві, все українською мовою. Після панахиди все продовжувалось біля бюсту поета генія. Вітали всіх присутніх і гостей теплими і гарними словами п. голова СУР філії Тіміш Юра Глеба та інспектор шкільного інспекторату для української меншини Марія Сзабо-Кондрей на українській і румунській мовах. Прочитали і згадали коротко найголовніші моменти з життя і творчості генія-пророка Т. Шевченка.

Після всіх церемоній, поставлення біля пам'ятника вінків з квітами, промов відбувся концерт, присвячений великому Прометею думки. Прозвучали українські народні та авторські пісні на слова

Т. Шевченка. Виступили учні української секції Коледжу імені Юлії Хаждеу з Лугожу, проспівали пісні: «Як умру, то поховайте», «Думи мої», «Реве та стогне Дніпр широкий», «На високій дуже кручі» під проводом молодого професора релігії Василя Білана. Слідували учні гімназійних шкіл: Петроса-Маре, Щука, Бетгаузен, Бирна. Всі учні, приготовлені добре, співали, декламували гарні вірші, щиро віддали честь і шану нашому генію, сплїтали гарний вінок з віршів і пісень, посилаючи його аж до Канева, у Шевченків Край.

Закінчився концерт з виступом шановної української співачки п. Ірини Стець, зачарувавши всіх, сльози зронились на обличчях присутніх, патріотичні пісні, пробудивши український дух, який згадує про поета-пророка.

Писати і пам'ятати його творчість, всю діяльність з його життя не вистачає часу все охопити. Не можна уявити українську літературу без творчості Т. Шевченка, без його «Кобзаря». Для українців Шевченко не помер, він живе і багато навчає такими словами: «Борітеся, поборете, Обнімітесь, брати мої, молю вас, благаю».

Шевченко-вічний вогонь, який ніколи не згасне в серці українського народу, бо він любив понад усе Україну, свій народ і все життя боровся за правду, свободу і кращу долю для українців, хоча переніс тяжкі муки, великі страждання.

Український поет Максим Рильський про Шевченка писав так:

«Благословен той день і час,
Коли прослалась килимами
Земля, яку сходив Тарас
Малими босими ногами,
Земля, яку скропив Тарас
Дрібними росами-сльозами».

ВІДМІЧЕННЯ ПАМ'ЯТІ ПОЕТА-ГЕНІЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ Т.Г. ШЕВЧЕНКА У КАРАНСЕБЕШІ

Як нам давно уже відомо, українці цілого світу у місяці березні стараються якнайкраще відзначити це велике свято.

Для українців Карашсеверінського повіту велика честь ця подія і тому стараються завчасно програмувати і здійснити таку подію.

До нас у Банат Шевченко прибув уже багато літ тому.

Особистість Шевченка, його літературна творчість, його ставлення до українського народу відома всьому світу.

Тому кожного року народ відчуває

любов до такого персонажа і виражає своє ставлення до нього різними каналами.

І з такої причини у Карашсеверінському повіті 8-го березня у місті Карансебеші, конкретно у палаці «Джордже Суру», відбулася художньо-артистична подія під опікою Карашсеверінської філії СУР, керованої інженером Даніелем Басарабом.

Хід події почався в обідню пору, коли зал був переповнений глядачами і художніми колективами.

На початку заходу, відкритого головою організації, було представлено життя і творчість великого Кобзаря. Тут було згадано

періоди подій, відколи українцям стали відомими Тарас Шевченко та його творчість також і в інших країнах. Потім була представлена біографія Кобзаря.

У цей напрям видатні українці, зокрема учителі, присутні на події, представили творчість Великого Кобзаря.

Прикінці цієї частини заходу любителі української пісні та мішаний хор «Голос українців» виконали ряд українських пісень, які проникали до самого серця, а між піснями, були прочитані поезії гімназистами, які вивчають українську мову.

Іван ЛІБЕР

Про значення позакласного навчання

Позакласне навчання – це програма, у якій охоплені різні цікаві заняття. «Позакласне навчання» триває п'ять днів, не починаються однак у всіх школах. Планування робиться на рівні кожної школи. Міністерство освіти згідне, що ця програма може розвивати компетенції навчання учнів, вони будучи у садочках, початкових чи гімназійних класах.

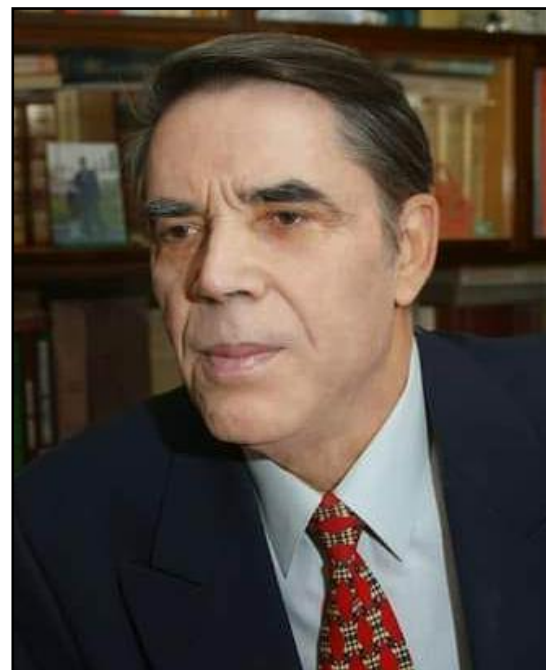
Через програму «Позакласне навчання» заохочується дуже багато уявлень про навчання через експериментальності. Учні мають організовану програму, через спеціальний розклад, який установлений школою. Ця діяльність може бути організована як у школі, так і або через екскурсії чи різні переїзди. Позакласне навчання пропонує просторий експеримент, де викладачі і учні заохочувані брати участь у творенні єднання і викликати вчення і застосування у щоденному житті. Об'єктиви і діяльність у програмі «Позакласне навчання» співвідносні із заняттями дошкільних дітей і учнів і будуть доповнені у експериментальності навчання по предметності.

У період 27- 31 березня 2023 р. Гімназійна школа с.Вишівська Долина структури с. Бистрий організувала «Позакласне навчання» із програмами присвяченими виховним позашкільним діяльностям, які проводилися для всіх учнів. Без дзвінка, дошки та уроку, учні мали нагоду краще пізнати викладачів і зміцнювати зв'язок із ними. У меті цієї діяльності були вторгнені всі учні і викладачі, які зацікавлено відповідали і були захоплені тим, щоб оцінити обдарованість і здібності дітей в різних галузях.

Заняття, які були включені в школі це: культурні і спортивні заняття, виховні заняття для здоров'я і життєвого існування, кружок читання, проведення екскурсій, творча майстерня, відвідування музеїв і релігійна діяльність.

Це змагання проходить через другорядний план, маючи пріоритет праця в групі, яка ґрунтується через взаємну допомогу, терпеливість і зусилля.

Микола ДУТКА

Петро ПЕРЕБИЙНІС

Великодня хода

Сходить паска у хаті.
Ми запалюємо свічки,
беремо шуварові кошики
з крашанками
і виходимо в зоряну ніч.
А ніч – як день.
Як Великдень.
Дорога до Храму
мережиться свічками.
Горби і косогори,
долини і левади
мерехтять, переливаються
вогняними віночками.
Чумацький Шлях струменіє
у величальному сяйві
Великодньої ходи.
Вогники в небі.
Вогники на землі.
Всесвіт – як писанка.
Христос воскрес!
Душі предків засвітилися
восковими сузір'ями
і линути між нами
дорогою до Бога.
Сходить паска у небі.

© Петро Перебийніс

Із книги «ВиднОколо подільського жайвора». –
Вінниця: ТОВ «ТВОРИ», 2021. – 612 с.

Василеві Гостюку - 70**У знаковому коді вічності**

Василь Гостюк – педагог, письменник, член Національної спілки письменників України – народився 28 квітня 1953 року в селі Хімчині Косівського району. Він автор багатьох десятків піснених творів, широко відомих в Україні та за її межами. А ще – лауреат Всеукраїнського фестивалю сучасної української пісні «Пісенний вернісаж», багатьох інших міжнародних фестивалів і конкурсів, відмінник освіти України, лауреат педагогічної премії ім. І. Пелипейка, відзначений численними грамотами і дипломами за педагогічну та літературну діяльність, нагороджений медаллю «За заслуги перед Прикарпаттям».

У творчому доробку поета – книги «А липи цвітуть», «Сонце на хмарі», «Білих троянд заметіль», «Істина протиріч», які виходили у світ з початком XXI століття, хоча вірші Василь Гостюк пише все своє життя. Зі сторінок книг постає перед читачем цікава конгломерація – переплетення поезії, музики, словесного живопису, де колір зливається з пластиною лінії, звучання слова віртуозно біжить клавішами фортепіано, чарує, манить, просвітлює душу.

І хоча поетичні рядки В. Гостюка вкладаються в традиційне ложе звичайного вірша, бачимо, що їм там не затісно і не мулять, бо він уміє передати в рамках сталої традиції й незбагненність людських почуттів, і неоднорівність особистості, і небуденну красу й загадковість світу, – адже хіба можна вичерпно описати таїну весняної ночі, спів водоспаду чи красу сонця, що вместилося на осяйній хмарині...

Легкість і мелодійність віршів привабили до Василя Гостюка українських композиторів О. Гавриша, Є. Бондаренка, В. Крижанівського, Л. Пророчука, В. Звіздарика та інших, у тандемі з якими створено понад сто вокальних творів.

Всеукраїнську (і не тільки всеукраїнську) славу принесли Василеві Гостюку «А липи цвітуть», «Де смереки стрункі», «Віхола», «Грає листопад», «На водоспаді», «Почекай до літа», покладені на музику композитором, народним артистом України Остапом Гавришем. Вони звучать на весь світ у виконанні незабутнього Назарія Яремчука, народних артистів України Надії Шестак, Василя Зінкевича, Іво Бобула, Лілії Сандулеси, Віталія і Світлани Білоножків, Ніни Шестакової, Івана Мацелка, Віктора Шпортюка, Богдана Сташківа та інших.

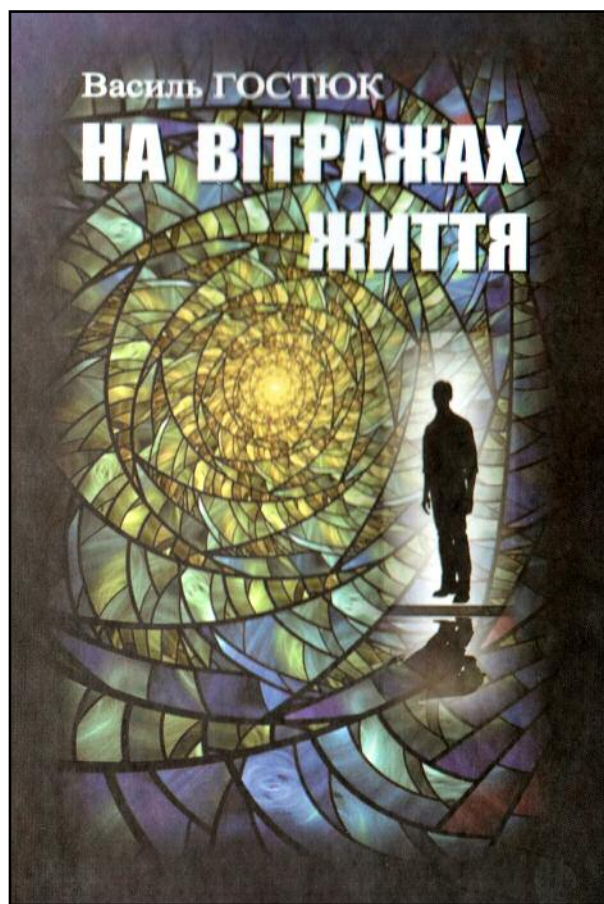
Поетичні тексти Гостюка увібрали в себе традиційні риси українського пісенного жанру, доповнилися новою стилістикою і тому вигідно відрізняються від шлягерів-одноденків, які нічого не дають ні серцю, ні розуму. Можна без перебільшення стверджувати, що Василь Гостюк уніс до скарбниці естрадної пісні України свій вагомий високохудожній непересічний вклад.

Нова книжка В.А. Гостюка «На вітражах життя» побачила світ наприкінці 2022-го року в косівському видавництві «Писаний

Камінь». Вона стала «Кращою книгою Прикарпаття 2022» в номінації «Поезія» і відзначена Почесним Дипломом, який був вручений авторові 28 лютого 2023 року на урочистому засіданні управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської ОДА за участю голів обласних організацій Національних творчих спілок України. Святкове дійство відбувалося в обласній універсальній бібліотеці ім. І.Франка.

Поетична збірка Василя Гостюка складається із чотирьох розділів та додатків, ілюстрована графічними роботами О. Яремчук, Л. Сенкевич та світлинами із життя поета.

Вірші, вміщені в томі, різноманітні як за ліричною сюжетністю, так і за поетичною формою. Тут є все: рефлексії на політичні та соціальні події, подані крізь призму

суб'єктивного сприймання протагоніста, і поезії-узагальнення, і конкретні життєві замальовки, і кохання, в якому розкошує і знаходить своє виявлення душа, і міркування про Час та Вічність й місце людини у цьому безмежжі.

*Колись створена Богом планета,
В ній позначені наші шляхи.*

*Живемо ми у квАзерах й мЕта –
У безмежності й вічності ми.*

*А над нами Всесильний і Віщий
Владарює в космічній імлі.*

*Тільки твориться праведне й грішне
На святій небезгрішній Землі.*

Довірливість інтонацій, світлий фон розмови, в основі яких повага до читача, розуміння потаємних порухів душі – прикметні риси Гостюкової нової книжки, а разом із ними – відсутність гучних фраз. політичних

«римівок» на злобу дня, тріскучих гасел, за якими нічого важливого не прочитується.

Василь Гостюк не експлуатує патріотичної тематики, однак і не цурається громадянських мотивів у своїй творчості. Вони в нього – в оптиці ментальної щирості, ненав'язливості, а тому звучать неголосно, нефальшиво і проникають глибоко в серце («Добрий ранок, Україно», «Батьківська хата», «О краю мій рідний»).

Екзистенційна лірика поета – тривожна, болісна, наповнена різними передчуттями, зневір'ям і вірою, дякою Богові за життя. Письменницькі роздуми про суть життя переплітаються зі спогляданням за природою, Карпатськими горами, стрімким рухом води, які стають символами першоснови, честі і чесності. Через журбу і надію, смуток і радість, через пізнання себе і світу, власного «я» і суспільства, своїх почуттів і світорозуміння ліричний герой Василя Гостюка долає шлях до усвідомлення універсальних законів буття («Не погаси, благослови...», «На порозі століття...», «Приспана доля віками», «Догоряє свіча...», цикл «Можна те, що не можна...»)

Осмислення життя через призму сприйняття природи стає характерною рисою творчого почерку мистця слова (цикл «Цілунок природи»).

*У вирій далекий
летять на світанні
Від суму і горя,
або на межі,
Ключі журавлині,
сховавши в тумані
Печальні прощальні
свої віражі.*

Тут і про стан природи, і про стан людської душі, і про трагічні реалії нинішньої російсько-української війни, яка забирає найкращих синів України – це душі їх відлітають у вічний вирій назавжди.

Художні паралелі, як це часто спостерігається в українському письменстві, використовуються і Василем Гостюком, що допомагає йому створювати цікаві художні колізії, розширювати фокус художньо-тематичного освоєння світу.

(Далі буде)

Аделя ГРИГОРУК,
письменниця, членкиня НСПУ та
НСЖУ, заслужений працівник
освіти України

Список переможців ХХІХ етапу Національної олімпіади з рідної української мови та літератури, що відбулася в Сату Маре 2023 року

V-ий клас

I премія – Анна ЛАВЕР, Професійна школа с. Кривий, Марамороський повіт

II премія – Емануела БУМБАР, Професійна школа с. Рускова, Марамороський повіт

III премія – Маруся ДОБРОЦКІ, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

Відзнака – Маріана МЕЛЬНИЧУК, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

VI-ий клас

I премія – Крістіан-Ніколас КОВАЧ, Гімназійна школа с. Ремети, Марамороський повіт

II премія – Маріана-Аліна ПІТУЛЯК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Джорджияна-Елена ФЕРКАЛ, Гімназійна школа с. Палтіну, Сучавський повіт

Відзнака – Сара-Алесія ЦЮДІК, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

Відзнака – Данієла-Елена КРАМЕР, Гімназійна школа с. Палтіну, Сучавський повіт

VII-ий клас

I премія – Флоріка ЮРКУЦ, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

II премія – Соня-Марія ЛУПШАНЮК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Андрея-Анкуца БОЧКОРЕК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

Відзнака – Карла-Делія КОЗАЧУК, Гімназійна школа с. Балківці, Сучавський повіт

VIII-ий клас

I премія – Ірина-Сабріна БОЙЧУК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

II премія – Лоредана-Анела ПІТУЛЯК, Гімназійна школа с. Вишавська Долина, Марамороський повіт

III премія – Руксандра ФРАСІН, Гімназійна школа с. Верхня Рона, Марамороський повіт

Відзнака – Феліція РЕКАЛО, Гімназійна школа с. Щука, Тіміський повіт

IX-ий клас

I премія – Петронила ПЕРДЕЙ, Технологічний Коледж Радівці, Сучавський повіт

II премія – Меліса КУЧІЧА, Теоретичний ліцей «Юлія Гаждеу» Лугож, Тіміський повіт

III премія – Джорджияна КОВАЛ, Технічний Коледж харчової промисловості Сучава, Сучавський повіт

Відзнака – Марія РЕКАЛО, Теоретичний ліцей «Юлія Гаждеу» Лугож, Тіміський повіт

Відзнака – Іоана ВОЛОШИН, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

X-ий клас

I премія – Ніколає ГАВРІЛОЄ, Теологічна православна Семінарія «Митрополита Дорофтея» Сучава, Сучавський повіт

II премія – Ніка-Анджеліна МОЛДОВАН, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

III премія – Клаудіо-Маріано ОЛІВЕЙРА КУТ, Теоретичний ліцей «Юлія Гаждеу» Лугож, Тіміський повіт

Відзнака – Ясмін-Марія КЛЕМКОВИЧ, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

XI-ий клас

I премія – Анна ШОЙМАН, Національний Коледж «Петру Рареш» Сучава, Сучавський повіт

II премія – Ясмін-Міхаєла НІСТОР, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

III премія – Мариніка ОНА, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

Відзнака – Даяна Еліза БЕРЕЗОВСЬКІ, Технологічний Коледж «Лацку Воде» Сірет, Сучавський повіт

Відзнака – Вероніка-Амалія БІЛІЧ, Теоретичний ліцей «Юлія Гаждеу» Лугож, Тіміський повіт

XII-ий клас

I премія – Йоан ПЕТРЕУЧАН, Теологічна православна Семінарія «Митрополита Дорофтея» Сучава, Сучавський повіт

II премія – Георгіє МИХАЙЛО, Теологічна православна Семінарія «Митрополита Дорофтея» Сучава, Сучавський повіт

III премія – Лариса-Таня ФІРІЩАК, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

Відзнака – Міхаєла ДАНКО, Педагогічний ліцей «Тарас Шевченко» Сігету Мармаціей, Марамороський повіт

Михайло РАТУШНИЙ в Сігеті (Мараморощина)

РУМУНІЯ. СІГЕТ. ЛІЦЕЙ - 25

31 березня в Сігеті, що на Мараморощині відбулись урочистості, присвячені 25-річчю відновлення діяльності Українського ліцею імені Тараса Шевченка.

Саме відновленню, бо Ліцей було створено коштом українців-русинів задовго до 1997 року, потім в часи комуністичного режиму Чаушеску Ліцей закрили (в ті страшні часи українцям, котрі проживали в Румунії, взагалі, заборонялось ідентифікувати себе українцями), потім стараннями Союзу українців Румунії (СУР) його відновлено.

На Круглому Столі, де були присутні представники українських громад зі всієї Румунії, керівники мерії та префектури, головний інспектор Міністерства освіти, шкіл національних меншин з Бухареста, гості та артисти

із Закарпаття та Франківщини. Директор Ліцею пан Василь Куреляк сказав, що вже є династії випускників «бабуся – тато – внучка/внук».

Було багато учасників, гостей, спогадів та

пісень і танців (вже на концерті), я представляв Українську Всесвітню Координаційну Раду та Київ.

На жаль, нікого не було з нашого Полосьства в Бухаресті, й що сумно, члени СУР, кажуть що вони до постійної відсутності представників нашої амбасаді вже звикли...

І це попри те, що українська громада цієї країни, єдина в Європі, що має голову свого Союзу членом Парламенту країни проживання (напевно, Микола-Мирослав Петрецький єдиний голова асоціації української діаспори в світі, що є діючим парламентарем).

Що ж, з Ювілеєм!

Віват Академія!

Віват Професори!

Успіхів в навчанні, учні та випускники!

PS. Ще більше світлин і ширший репортаж трохи пізніше)

PPS. І ще дуже важливе. У Ліцеї навчаються і проживають на повному утриманні румунської держави вже рік 54 дітей-біженців з України.

#УВКР #МЗС

У м. Сату-Маре 9-12 квітня пройшла ХХІХ-та Всерумунська олімпіада з рідної української мови та літератури

У цьогорічному змаганні взяли участь 68 учнів 5 - 12 класів і 8 педагогів з повітів Арад, Ботошань, Марамуреш, Сату-Маре, Сучава і Тіміш. Олімпіада проходила у Національному коледжі «Доамна Станка» в Сату-Маре, а головним партнером Сату-Марського повітового шкільного інспекторату в її проведенні виступає Союз українців Румунії.

На урочистому відкритті події, що відбулося в Державній філармонії ім. Діну Ліпатті м. Сату-Маре, голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький привітав присутніх у залі учнів і вчителів із здобутими досягненнями та з виходом у національний етап олімпіади з рідної мови та літератури, висловивши їм вдячність за старання та відмінні результати в навчанні.

Голова СУР також привітав збільшення кількості учасників цього змагання порівняно з попереднім роком та запевнив, що Союз українців Румунії і надалі

підтримуватиме як освіту рідною мовою, так і тих, хто досягають високих результатів у навчанні – школярів та вчителів. Він нагадав, що СУР підтримує усі проведені в останні майже тридцять років олімпіади, а на сьогодні третина заходів, організованих Союзом, присвячена підтримці освіти рідною мовою.

Депутат наголосив на важливості популяризації рідної мови, особливо серед осіб, які належать до національних меншин, оскільки мова є опорою, без якої не може існувати нація. Голова СУР підкреслив роль румунської держави у підтримці освіти рідною мовою та чудову співпрацю між Союзом та представниками центральних та місцевих органів виконавчої влади, зазначивши, що результат цієї тісної співпраці також відображається в кількості учасників цьогорічного змагання, значно більший порівняно з попередніми роками.

Микола-Мирослав Петрецький подякував організаторам, представникам місцевої громадської адміністрації – префекту Раді Році, голові повітової ради Патакі Чабі, які, незважаючи на подвійне свято в православному і католицькому календарях, вшанували цю подію своєю присутністю, а також членам Сату-Марської філії СУР, які доклали значних зусиль для успішного проведення цього заходу.

З іншого боку, голова СУР підкреслив, що, незважаючи на свій вік, молоді українці з розумінням прийшли на підтримку українських біженців, а їхні зусилля відзначив навіть міністр Лучіан Бодє, який нещодавно на спеціальній події, організованій в головному приміщенні МВС, нагородив понад 60 учнів з українських населених пунктів.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,
Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: vilne.slovo@uur.ro/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.

В С